

движение въ Търново подъ, прѣдводителството на волентирския капитанъ Х. Ставри, емигрирахъ въ Румжния, отъ гдѣто едва слѣдъ 10 години се завърнахъ амнистиранъ отъ Султана. Въ това врѣменно растояние чухахъ за тоя нашъ Пахомия много работи, чухахъ че се потурчилъ, че станжлъ ходжа и проповѣдникъ на турцитѣ въ джамиитѣ имъ, и че се оженилъ за оная ханжма — туркиня, която била и причината на потурчванието му; че бѣгалъ отъ Цариградъ и живѣлъ нѣколко години въ Болградъ, като мирянинъ и „смотритель“ на общинската градина, че пакъ се върнжлъ въ Цариградъ, и билъ хванжтъ и испратенъ въ родния му градъ Севлиево и д. т.; но прихлопнитѣ отъ послѣ важни политически събития и прѣврати не оставяхъ врѣме да се помни и мисли за този авантюристъ. За него си спомнихъ едва минжлата година (1896), когато въ книжата на покойния Иванъ Грудовъ намѣрихъ двѣ негови писма, които и приложихъ въ списъка на другитѣ исторически писма за спазвание въ Нар. Библиотека, забѣлжени подъ № 21,²⁾ и намислихъ да съставя автобиографіята му, по свѣдѣнїята, които бѣхъ събралъ за него, и за доставката на които се отнесохъ на нѣколко мѣста и лица. Полученитѣ ми до сега свѣдѣнїя не сж ни пълни, ни подробни, и най-вече за неговото потурчвание въ Цариградъ, и коя година то е извършено. Въ самото свое писмо до Грудова, отъ 26-й януарий 1870, писмо много тъмно и неясно въ всичкитѣ му разкази, той споменува за нѣкои нещастни за него дати, но кога именно е „завилъ бѣлото платно на главата си,“ не казва. За да прикрие схщинскитѣ причини на потурчванието си, бившия архимандритъ Пахомия и послѣ турски ходжа, Махмудъ ефенди, очевидно пада въ по-голѣма мистериозность. Намекътъ въ писмото му за нѣкакво дадено обѣщание прѣдъ Фуадъ-паша и прѣдъ Султана за нѣкакви 5—6 *достойни* челоуѣци да *угласи*, и които той се мжчилъ да уговарва и билъ уговорилъ, но тѣ се пакъ отрѣкли и пр., ако би търпили, казвамъ, въ тия несвѣзни и неясни думи въ писмото каква годѣ смисель, излазя, че тоя авантюристъ е мамилъ новитѣ си едновѣрци въ Цариградъ съ възможностьта на единъ новъ контингентъ отъ български *помаци* да се придобие, тоя пжтъ чрѣзъ пропагандиране на нѣколко новопросвѣтени българи ходжи, като него. Това прѣдположение намѣрва силна вѣроят-

²⁾ „Българска Сбирка,“ год. III кн. IX стр. 865—71.